

No més drets sense devers.
 No més devers sense drets.
 Els drets individuals són imprescriptibles, legisla-
 cions é INGANANTIBLES. •
 Legislar la Llibertat baix pretext de garantiria, és cometre atentat contra ella. •
 La llibertat propia acaba allí hont comença la llibertat ajena. És licit, doncs, al individu fer tot lo que no perjudiqui a un altre. •
 La caritat, qu'enalteix al qui la fa humiliant al qui la reb, se d'esser substituïda per la solidaritat, qu'agermana y nivella als que la practican. •
 Mentre el món no es compongui de sers lliures, iguals y intel·ligents, no pod haverhi pau entre la rassa humana.

PERIÒDIC POLÍTIC VERMELL

LA TRAMONTANA
 defensa els principis liberals més avançats, sense atenuants de cap mena. •
 La TRAMONTANA és altament moralista, tenint per base fonamental de la moralitat el respecte a totes las ideas y la germanó de totes is pobles. •
 La TRAMONTANA en política defensa sempre al més avançat contra el més reaccionari, y sosté la necessitat d'una gran reforma social que transformi el modo de ser del productor, avuy supeditat al capitalisme. •
 La TRAMONTANA no està afiliada a cap partit, servint els interessos generals de la llibertat sense compromisos ni preocupacions de sectari.

La salut del poble és la suprema llei

La TRAMONTANA és el periòdic qu'es publica en idioma català més avançat en ideas polítiques, religioses y d'economia social

El Treball és la primera necessitat

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Espanya, 1 pesseta trimestre. — Estranger, 2
 «Las suscripciones se pagan per anticipat

ADMINISTRACIÓ: Carrer de Ponent, n.º 1, 1.º, BARCELONA

Perls pagos s'admeten libranças del Giro Mòrtuo, lletres de facil cobro y sellos de 15 cèntims. No s'admeten libranças especials de periòdics.

PREUS DE VENDA

Número solt, 5 cèntims. — 30 exemplars, 1 pt.
 Surt é llum puntualment cada diuenres

GOIGS Y PLANYS

Ovació ¡votoanell!
 fullosa, gran é inaudita,
 feta á la Bella Chiquita
 pel públic de Sabadell.

Desgracia fenomenal
 qu'ens pod portar á un abisme,
 deixant coix al fusionisme
 del seu peu ministerial.

CONSIDERACIONS

Passat ja l'estupor del primer moment que va produir-se arran de l'atentat de la Gran Via l'antepassat diumenge, més serà ja el pensament per a meditar sobre aquell succés, anem a fer unes quantes consideracions encaminades a investigar el com i el per què de les causes que poden produir tant extraordinaris com deplorables efectes.

No tenim però que repetir nostra repulsió al dinamiterisme, sobradament exposada y coneguda: mes aquest nostre modo d'apreciar l'incongruència d'aquet procediment amb las ideas genuïna y racionalment anarquistas, no ens priva, ni molt menys, de poder, saber y voler escrutar l'origen, la causa, el gènere d'aquesta enfermetat social coneguda per dinamiterisme, y fins de senyalar els oportuns remeys que podrien fer-la desaparèixer.

Que «no hi ha efecte sense causa» és un axioma indiscutible. L'esclat de las bombas en la gran parada militar és un efecte. Estudiem las causas que poden produir-lo y sabrem evitar-lo, ó, de lo contrari, resignemnos an aquestos y molts pitjors mals.

Tota la premsa, sense excepció, ha fet constar que Paulino Pallás, l'autor del fet qu'ens ocupa, és un obrer honrat a carta cabal. Bon pare, bon fill y bon espòs, era també bon treballador y amic de complir amb lo que s'en diu el seu deber en la feyna.

Doncs quan un home honrat amb las circunstancias del qu'ens ocupa s'atreveix a cometre un acte com el que tots sabem, per força han d'haver existit poderoses causas que l'hagin induït primer y després obligat a la realització del fet. Podem concebre qu'un home honrat, bo, virtuós, es llenzi perquè sí a la comissió d'un delictes en que no ignora que lo regular és que hi perdin la vida sers del tot ignocents, fins suposant per un moment qu'es logri l'objecte proposat? No: això no és acceptable per cap concepte. Doncs per força té d'haver-hi un motiu poderós, una causa, un agent qu'impulsi l'obra de destrucció despiadada qu'ha bullit en un cervell no inclinat a las malas accions.

Quina pod ser aquesta causa? Busquem-la, y de fieso la trobarem.

Junt am la noticia de l'honorades de Pallás, han donat també tots els periòdics la de que l'autor de l'atentat de la Gran Via estava en la més gran miseria, no tenint moltes vegades pa pera donar als seus fills.

No diu res al cor dels satisfets en particular y a la conciencia pública en general això de qu'un pare de familia honrat, laboriós y amant dels seus fills, arribi a no tenir pa pera donar-los a pesar de tots els seus esforços pera proporcionar-los honradament? Sí, això diu molt; això, si bé ho escoltèrem, ens ho diu tot.

El continuat estat de miseria desequilibra totas las facultats, y no són pas las mentals las derrerades en sufrir els efectes de tal desastre. Y si la propia miseria basta ja pera desequilibrar el cervell de qui la pateix, molt més dany moral y material té de produir quan a la miseria propia s'hi afegeix per la mateixa causa a dels sers més estimats. Diu el ditxo: «Qui s'ofega no mira de quina aygua beu.» referint-se a tots el actes de la vida, sinó a la de «Qui no té per menjar, bé ó mal l'ha de buscar.» Es dirà que Paulino Pallás no buscava pa per la familia tirant bombas contra el general Martínez Campos; mes nosaltros an això contestarem que sí bé no el buscava, pod ser que li resulti. Quan s'ha perdut l'esperansa de la vida, quan ja no queda en la persona ni l'anhel ni el goig de conservar-la, lo primer qu'acut, com malalt que preté acabar amb el seu sufrir, és l'idea del suïcidí. Y el suïcidí d'un desesperat per la miseria pod ser de mil maneres, inclos la de pretendre venjar-se amb ell de qui cregui que directa ó indirectament sigui causa ó efecte de la seva desgracia. Y això és lo que pod haver passat, lo qu'ha passat sens dubte a Paulino Pallás. «Fins aquí, — s'ens dirà, — això no prova res sobre lo de buscar ó trobar pa per la familia amb un acte com el del penúltim diumenge.» Poc a poc s'arriba lluny, direm nosaltros, y poc a poc ho anirem probant. Ningú ignora l'immensa ressonancia qu'ha tingut l'acte de Pallás, no ja per Barce-

lona y Catalunya, sinó per tota Espanya y fins fóra d'ella, y ningú tampoc ignora quant per tot lo gran y extraordinari s'interessa tothom avuy en dia. Pallás, obscur, desconegut el diumenge al mati, a la tarde era quasi un personatge. Per uns, un boig, per altres, un criminal; pels d'aquí, un venjador; y pels de més enllà, un heroe de novela: resultava fóra de dubte qu'era per tots una celebritat, trista si es vol, però innegable. Y no pod compaginar-se l'idea d'alcansar aquesta celebritat amb el desitj de que per ella la societat, en una ó altra forma, acudeixi en auxili de la seva familia per culpa de quina miseria s'ha suïcidat celeberrimament l'honorat y amantíssim pare, fill y espòs? Ah!... Sembla qu'amb aquestes consideracions cambia ja la cosa molt y molt d'aspecte. Sembla que mirant-ho per aquí, l'acte de Pallás podria resultar-nos un suïcidí tant patètic com heroic en el fondo, voltat de circunstancias horripilants en la forma.

Interinament podem assegurar als nostros lectors qu'havem sentit dir a molta, però a molta gent, que «era precis auxiliari a la familia de Pallás, a fi de procurar que no patís miseria.» A la mare del guardia civil víctima de l'atentat l'ha socorreguda el govern y l'Estat li passarà una pensió vitalicia. No seria també just que la societat procure que las victimas del fet de la Gran Via no arribessin a més qu'a las causadas en aquell moment amb els danys materials produïts per l'esclat de las bombas?

A tot arreu ahont paga el just pel pecador hi ha una injusticia, y dever és de tot home de recta conciencia procurar que la injusticia no fassi presa en ningú.

Acceptant la possibilitat de que Pallás hagi obrat impulsat per la miseria y per la mania del suïcidí am circunstancias extraordinarias de grandiositat no exempta d'un desitj de celebritat d'ultra tomba, tenim que l'acte realitzat a la Gran Via no representa el cas aïslat d'un malalt, sinó qu'ensenyi una llaga social tremenda, un mal que pot desenrotllarse en determinadas circunstancias, fins a arribar a adquirir las proporcions d'una epidemia, y llavors... ¡ay dels satisfets y dels que no s'han interessat per la cura del mal de la miseria! perquè d'ells seria sempre l'intranquilitat y el desespero si cada miser es fes els funerals de la seva vida am la grandiositat de Pallás...

Si l'atentat de la gran parada no és un cas aïslat, per més qu'el seu autor l'hagi realitzat per ell tot sol y sense cómplices de cap mena. Allò és un foc d'infeccio social, degut a la miseria y a la falta de garantiment del dret a la vida del treballador. Millor dit: és allò una conseqüència lògica del modo de ser de l'actual ordre de cosas, y lo qu'es conseqüència d'un estat general no pod ser may un cas aïslat, perquè d'un en un s'hi troba quasi tothom en major ó en menor grau.

Y si aquesta és l'enfermetat, precisa confessar que no es diu el remey. La miseria del treballador no es may, actualment, una conseqüència lògica ó necessitat indispensable de la producció, per quant aquesta supera am gran facilitat las necessitats del consum, sinó qu'es deu única y exclusivament a la mala base social de la propietat, a l'exploitació de l'home per l'home, a l'acaparament de la pública riquesa en pocas mans, y, en una paraula, a tot lo que fa que mentres qui no produex nedí en l'abundancia y el vict, l'intel·ligent productor mori de fam per falta d'ocupació ó arrastri miserable una vida de privacions y de fatigs extenuat per excessiu treball.

Aquí està el mal, y en evitar això està el remey.

Establiu la llibertat y l'igualtat de medis a viure en el món, garantiseu el dret a la vida de tot ser humà, y si així us resulta que no hi hagin classes poderoses que sense fer res absorbeixin l'esforç de milers de treballadors, també, en cambi, resultarà que no serà possible trobar ningú que, arrastri per la miseria y las privacions, vulgui sortir de la seva misera condició tirant bombas als que creu els seus enemics y matant altres infelissos.

Una darrera consideració per acabar.

A l'escriure aquestas ratllas està per arribar a Barcelona el tren que porta la sentència del Tribunal Suprem de Guerra y Marina, confirmant, segons diuen els telegramas de Madrid,

la del Consell de Guerra de Barcelona, per la qual és condemna a ser fusellat a l'autor de l'atentat contra Martínez Campos.

Y, segons noticias, a pesar dels bons desitjos del general agredit en pro de l'indult del desgraciat Pallás, el govern no creu convenient aconsellar a la corona tal acte de clemencia, perquè entent que la condició del delictes de qu'es tracta es fa mereixedor de sufrir sens compaixó la pena imposada.

An això tenim també de ferhi algunas consideracions.

No pod negarse que l'acte realitzat contra el capità general de Catalunya y que va resultar contra la concurrencia a veure la gran parada més que contra ningú, es va fer altament antipàtic a la generalitat, ó siga al conjunt d'opinions que s'en diu opinió pública; mes encare pod negarse molt menos que tots els delictes comuns es fan molt més repulsius qu'aquet qu'entra en la categoria dels delictes politics, y, no obstant, fins quant el més empoderat criminal té de pujar el patibul, provoca un sentiment de commiseració y de planyiment que fa que quasi tothom anhelí que se li dongui l'indult.

Y si això succeïx amb els autors dels més repugnants delictes de dret comú, ¿que no té de succeïr amb els que s'han separat de la llei cometent actes politics?

S'ens dirà que moltes vegades las obligaciones d'un govern fan que tinga que donar molta més importancia al delictes politic qu'al comú, precisament per lo qu'aquell pertorba més qu'aquet la marxa social y la governació de l'Estat, mes en el cas qu'ens ocupa, fins concedint això y molt més y tot lo que vulgan als partidaris de la repressió, resulta qu'es altament impolitico el no aconsellar el govern l'indult d'en Pallás, y que s'equivoca de mitj a mitj creyent qu'ha de ser saludable y exemplar l'execució de la mortal sentència.

Anem-ho a provar.

Està fóra de dubte que lo qu'es proposa el govern no aconsellant la gracia de l'indult és que per l'exemplaritat del càstig no quedin noves alicions a cometre semblants delictes. Doncs aquí està l'equivocació, perquè precisament per las circunstancias especials del fet qu'ens ocupa, l'execució de Pallás fomentarà molt més el dinamiterisme que no pas el comutar-li la pena de mort per l'immediata. En primer llog, com ell ja s'ha proposat morir, ja s'ha suïcidat am tota conciencia, l'idea de la mort no tant sols no l'aterrorisa, sinó que no fa més qu'inspirarli noves manias de grandezas que, comensant per l'acte de disparar las bombas devant de tot l'exercit y en mitj de l'Estat Major del general que pensava matar, no es dona per satisfet am menos que morint entre soldats-llensat podser vivas subversius y fent public alarde de despreci a la vida, a la societat y als tribunals qu'el condemnan. Y llavors la fantasia popular en general y en particular la de tots els que pateixen miseria, que veuen en ell un venjador de las sevas penalitats y un caràcter enter que s'ha atrevit contra tots els poders que sostenen el present estat de cosas, admirant aquell valor, aquella temeritat, s'enamoran d'aquell suïcidí que fa un heroe d'un malalt, y l'aixecan a la categoria de màrtir, buscant el seu retrato y guardant-lo cuydadament y fins aixecant-li altars allà en el fons del seu cor, per ser aquets els únics devant dels quals es rendeix verdadera adoració.

Y si això es aixís, ¿que ve a resultar de l'execució de l'anarquista Pallás? Ve a resultar que tots els que pateixen miseria s'enamoran de l'idea de venjar-se amb un suïcidí de la grandiositat del qu'ha provocat el seu entusiasme, ó bé, cosa pitjor, acudeixen al dinamiterisme sense donar la cara, si no es té prou valor pera donarla, lo qual és molt més ignominios y repulsiu, si bé menos exposat, de tot lo qual resulta que, miris pel cantó qu'es vulga, si s'evita actes de dinamiterisme es tracta, el govern té d'aconsellar l'indult del reo Pallás a la reina regent.

La febrosa fantasia dels que pateixen gana ó sofreixen privacions materials per falta de medis de viure, ha aixecat ja a la categoria d'heroe al protagonista del fet de la Gran Via. No vulgui ara el govern, interpretant l'interés public al revés, donarlos un pretingut màrtir, un sant a qui dirigir las sevas mentals oracions quan el roseg de la miseria fassi acariciar an algú l'idea de repetir, tal vegada correctes y

augmentats, fets que no poden portar més que dies de dol i de congoixa a la misera humanitat. Pallàs, fusellat, tindrà adoradors com un sant. Pallàs, indultat, no passarà de ser un home que va cometre un delicte polític.

Molt més podríem afegir a lo que ja tenim dit, més ni l'espai del periòdic ho permet ni las circumstancies són a propòsit per disserter amb la llibertat necessaria per tractar aquets delicats assumptos, com ja hauran comprès nostros habituals llegidors. Mes no obstant y la poca llibertat am que podem tractar aquest assumpto, analisis desapaassionadament lo que dihem, y es veurà com totas las convencions humanes y socials aconsellen l'indult de Pallàs, mes ¡ay! l'ofuscació en certs cassos no és menor en els que estan a dalt y jutjan qu'en els que estan a baix y obran, y la civilització y el progrès te d'anar sempre a tomballons dels Herodes als Pilats dels temps moderns, pera resultar al final crucificada per uns y altres devant dels tenebrosos altars de las desbordadas passions per las idees.

Sant Quinti de Mediona 30 Setembre 1893.

Perseguit Director. El Sr. Codorniu, burgés de Sant Sadurn de Noya, deu haver perdut la memoria, perquè, havent contractat el seu corredor D. Esteve Gossa la brema de la vinya del xebí d'aquet poble Vicent Tarrida, y confessant dit Codorniu que la brema li agrada molt per lo sençera, perquè la sol per fer si de company, vetequí qu'à mol cullos la vinya no ha valgut més rahims, deixant penjar al pagés y desdint se del tracte del seu corredor. Y axís com sab cumplir lo tractat, o bé és que vol fer quedar malament al seu corredor? Si axís, que demani al capellà que va acompanyarlo a veure la vinya, que li dongui una lliuro de com y de quina manera deu haver de ser un home. Es despedeix de V. el seu alm. y s.

D. B.

APAGA LA LUS Y SÈRA

LETRAES

El ministre d'altaria està que no pod dir fase. Ven' quan menos s'esperava, hi ha hagut una tremadura. Qu'ací hi ha quelcom qu'estreva és lo que totbom esclama, perquè t'rencarse una cama!... apaga la lus y sèra.

El ministre cap-de-colla del gremi de la pudó, te un cap que, de tant, rodi, podria servir per... nilla, amb els fonsos d'Almeria, qualsevol es pensaria que... apaga la lus y sèra.

L'honor aquell dels garçoltes segons versions que circulan, deixant a part los qu'adulan, y recullint las demes, demostra que la sang se'ra és de lleó... canala am l'estemple que dona... apaga la lus y sèra.

Hi ha encor qui es queda parat, quan sab qu'algún pel-canyat, am las sevas armenyas, ha arribat a diputat... y ven qu'el seu nom a eiera, y li dona gran letig el saber com s'ha fet... apaga la lus y sèra.

Hi ha qui diu, si algú pren mal, qu'ho sent molt, y no pod se, sentir del mal que pod ser verrat, però no val. Vegin si una pena meua may la sentira en Sagasta, ni si jo sentira... basta!... apaga la lus y sèra.

Totbom desita propina, y al parer tant se següera, que hi ha qui diu qu'el merçis d'una manera molt fina. L'un diu—Cà! No pod ser teva. —Que si jo el vaig agalar? Quanta envesa la criar... apaga la lus y sèra.

Quan s'evanta una caldera es derrumba un terra gó.

si axís mata a algun obré', s'enterra y tabia tabiera. Pro... es la una ferida leve un dia algú general, y com si tingüés molt mal... apaga la lus y sèra.

la fa temps qu'als sagastins els conserradors masegan, y aqrts an aquells carregan la culpa de tantis motins. Mes jo dig, sena mirar treva, qu'és que totis, en general, son uns... mutis, que ve el fiscal... Apaga la lus y sèra.

DOMINGO BARRERA

El dijous de la semana entrant, dia 12 d'Octubre, a las 10 del mati, comensarà la vista en judici oral y public devant de jurats d'una de las causas seguidas contra el director d'aquet periòdic per denuncias de La Fulla.

El ministeri fiscal, a pesar de no haver pres part en la denuncia dels escrits qu'are es persegüeixen, demana que s'imposi al processat J. Llunas la pena de tres anys, sis mesos y vintion dias de preso correccional, multa de 250 pessetas, costas y accessorias.

El defensor Sr. Vallés y Ribot sosté qu'els escrits denunciats no són penables, y sobre aquest punt tindrà que donar el seu veredicté el jurat, que com tribunal popular no podem per menos de creure qu'ho farà am tota justicia y recta conciencia, seguint las petjadas de quasi tots els jurats d'Espanya respecte als anomenats delictes d'impremta.

Per poc qu'ens siga possible, en una última hora de la semana entrant donarem compte als nostros llegidors del fallo qu'hagi recaygut.

Amb aixó, ja ho saben els tramontanayres: si volen contemplar las habilitats de La Fulla, que vagin el dijous prop vinent a l'Audencia.

Y si am la vista del dijous qu'apuntem més amunt encare no en tenen prou, podran tornarhi el dilluns següent, dia 16, qu'es celebrará un'altra vista contra nosaltros també per denuncias de La Fulla y en quina causa també demana el fiscal que s'imposi al director d'aquet periòdic la consubida pena dels tres anys, sis mesos y vintion dias, multa, costas y accessorias.

Però, senyor, quedem en qu'el general Martinez Campos no es va fer res, ó quasi res, el dia de l'atentat de la Gran Via, y de llavors ensa cada dia es diu qu'es va ja trobant millor de la ferida, y vinga cada dia parte oficial y parlar de la millera poc menos que si hagués estat a la mort.

Són moltras las vegadas qu'amb el bon desitj de fer favor a una persona, els que la voltan no fan més que posarla en evidència d'un modo inconvenient.

Hi han molts que per captarse simpatias generals, no passen de fer altra cosa que pliancas fenomenals.

Havem sentit a dir que molts dels anarquistas presos a Montjuic per res més que per ser tals, seran posats en llibertat poc després del fusellament d'en Pallàs, y s'afegix que per are continuan presos tots am l'idea de ferlos presenciar la citada execució.

No sabem fins a quin punt pugui resultar certa aquesta noticia, però si debem dir que, si es confirmés, seria aixó el complement de l'equivocació de voler fer un sant de qui no tindria de passar d'un home partidari de defensar las idees d'un modo diferent dels altres.

Divepdres de la semana passada va reunirse el Consell de Guerra que va jutjar a Pallàs.

El public no en sabia res, per la senzilla rahó de que ningú li havia dit.

Igual procediment sembla qu'es seguirà per l'execució si, com es tem, no es concedeix l'indult.

Actualment ja son cinc els equitjos d'autoritat qu'es disputan la gloria d'haver detingut

an en Pallàs després de lliensadas las bombas. Y continúa resultant qu'és ell meteix qui va agafarse, no volguent fugir. Als pretendents a tanta gloria els proposo per la primera vacant que quedí de la plassa de butxí.

Y després, pera pagarlos merita tant fenomenals, lo que poden fer és donarlos una corona... d'afait.

Els moros de devant de Melilla ens han clavat una plantofada al patriotisme espanyol, que n'hi ha pera llogarhi barcos acorassats.

Perquè no els donava la moruna gana de deixar fer uns forts avansats pera protegir aquella plassa espanyola d'Àfrica, després de destruir durant varias nits las obras qu'els espanyols feyan de dia, per si van atacar furiosament als quaranta soldats que defensavan aquellas obras, tenint de sortir la guarnició de la plassa pera evitar que fossin copats per l'aixam innumerable de moros que s'els havia tirat demunt, y lliurantse una verdadera batalla fóra els murs de la plassa, en la que tingueren els espanyols més d'un centenar de baixas.

De modo, qu'el patriotisme espanyol ha sofert a Melilla un descalabro regular, per més que, segons diuen els parties, els moros s'han endut la pitjor part perdent molt més que a centenars els morts y ferits de la part seva.

Am la política d'invasió que següeixen actualment totas las nacions qu'es diuen civilizadas, res més natural per Espanya que ficarse allà ahont no la demanan, però desde ahont l'insultan, invadint l'imperi del Marroc.

Però la nostra diplomacia, y els nostros governants están tant atrafegats amb aixó dels anarquistas y el dinamiterisme, que no els queda gayre temps pera pensar en las agressions dels moros.

Y es consolan bonament en donar sepultura cristiana als soldats qu'escabextan els sectarís de Mahoma.

Are si que la situació va coixa. En Sagasta, d'un modo que quasi bé ningú l'entent, va caure l'altro dia en terra plana y va dislocarse un peu, va trencarse un ós de la cama y que se jo quantas desgracias més.

Amb aquest motiu s'ha aplastat la resolució de las qüestions politicas palpitanis, y entre tant va tirant el govern am menos dificultats.

Es un home especial en Sagasta.

Fins t'rencantse la cama sembla que li resulta una sòrt.

Si es bromo, puésde passar, pero a tal extremo l'landa, quasi em sembla qu'el seu mal resulta se' una cama se.

Entre els mils y un disbarats que s'han dit sobre l'atentat de la Gran Via, algun periòdic fins s'ha arribat a fer eco de que aquell aconetivament tenia ramificació nada menys qu'amb un complot anarquista que deya que s'havia descubert a Viena.

Daixó a complicar el fet de Pallàs amb las plujas del mes de Setembre y las inundacions de Castilla, ja no més hi falta un gra.

El ministre d'Estat ja ha entaulat reclamacions a l'emperador del Marroc sobre els successos de Melilla.

No és difícil preveure que no poden donar cap resultat favorable a Espanya aquestas reclamacions.

Perquè, de sostenir els nostros drets, se n'encarrega un Moret.

Y tractantse de moros, naturalment, un moret no pod per menos de defensar als seus: als moranos que s'ens rifan l'honor y ens matan de tant en tant algun soldat.

A més dels recursos qu'han enviat particularment a la mare del civil mort en la Gran Via els ministres de Gobernació y d'Ultramar, y de las 3750 pessetas mensuals de renta vitalicia que li quedara, es fan per ella varias suscripcions a Màlaga, Madrid y Barcelona.

Molt ens complau qu'es recordin alguns de la mare del civil, però tampoc estaria de més qu'altres es recordessin dels fills, la mare y l'esposa de Pallàs.

El treure de la miseria a victimas innocents és sempre una bona obra.

A Madrid va detenir-se, sembla qu'injustament, a un periodista republicà pera complir-lo en un procés de petardos, i tota la premsa madrilenya va posar el crid al cel, de tal modo, qu'abans de las 72 horas el detingut havia ja recobrat la llibertat.

Està molt bé això de que s'abogui per l'ignocent.

Però convindria qu'els periodistes s'en recordessin més d'aquest acte de justícia sempre qu'es tracta d'obers ignocents i altres sers honrats que no són periodistes ni disposen de capital.

A Sant Martí s'ha inscrit civilment una nena filla de P. Valls y D. Sin, havent prescindit de tota cerimònia religiosa.

Brillantíssim va resultar el simulacre d'exàmens que la societat laica *Gutenberg* va fer el dia 24 del passat Setembre en el collegi de noyas que té establert a Gràcia, carrer del Peligro, n.º 2, baix la direcció de la professora D.ª Guillermina Llagostera.

Van assistir a l'acte variis escriptoras y professoras laicas, pronunciantse alguns discursos, exposantse labors de las alumnes y probant pels seus avensos en totas las assignaturas la bondat del sistema d'ensenyansa seguit en aquell collegi laic.

El nostre aplauso a la societat *Gutenberg*, a la profesora y a quants s'interessan pel foment de l'ensenyansa de la dona.

RESPOSTA

(AL SEU AMIG I. PORRERA (2) ESCAMON)

Ma opinió, amic, em demana dels motins i los tractans qu'es veuen per tota Espanya, sent aixís que tot això ja no cal que m'ho preguntis sent, com ets, treballador, puix trobaràs la resposta, si miras la situació.

Suposant que tu, burgès és un burgès ambiciós y per la set de diners (qu'és una vil il·lusió) et fa treballar més horas y l'imposa privacions com no deixarte fumar ni mouret per res del torn (ni per las leyas precisas), y, després de tot això, te dongues menos quartets; veuent que té tant mal cor y qu'ell tindria la culpa de ta trista situació, de segar l'indignaria y tindras pro, valent per escupirli a la cara o bé agafarlo pel coll y en las mans estrangularlo, sens tenir d'ell compassió, per més que no patrocinas l'horrible pena de mort.

Doncs així, d'igual manera, el poble indignat del tot, cansat de tanta ignominia, vol exhalar el seu furor contra aquell que l'esclavisa, contra els malvats opressors, qu'am la farsa y la mentida s'han fet seu a tot el món sense reparar que'l poble (fins privilegiats y tot) ja està tip de tanta farsa y de sufrir privacions y dels actes dels governs estan tots fins dalt del coll, com que no es d'estranyar per se' en el país que som.

Si el poble avuy se subleva en contra els seus superiors, és una prova evidentia que de ferho té rahó, y ho fa perquè cada dia va de més mal en pitjor, puix cada cop més cambian els que portan el timó, pera dirigir l'Espanya, ho fan am tant mala sort, que prompte arribarà el dia que anirem a parà al fons d'insondable precipici que hi trobarem tota la mort, pagant aixís las... dísbazas dels governants espanyols.

Aqueixa és, mon amic, la meua pobre opinió respecte el que passa a Espanya. Tal volta siga un error.

Sols el govern té la culpa d'aqueixas grans... onocions que per tot se li tributen y han de ser sa perdicció, y podser dintre curt plauso ¡podser hi toquin a morts!

JAUME MIR (M. BONAPARTE).

* Pera provar lo que val la policia espanyola, basta am dir qu'aquesta setmana, qu'els periòdics rastres y adules tan corre que ja s'ha trobat el fil del complot (2) de lo de la Gran Via, s'han presentat variis polissos als domicilis de Domingo Mir y Anton Prats pera agafarlos y durlos a Montjuic com a suposada participació que poguessin tenir en lo de l'atentat d'en Pallás.

Y lo bo del cas és qu'els individus qu'anavan a agafar... ¡ja vuyt mesos qu'estan presos!... pug són els dos, com recordaran els nostros lectors, que van ser agafats pels successos del Calvo-Vico y condemnats pel Consell de Guerra a sis mesos de preso, quina sentència estan acabant de cumplir.

Aquesta noticia, que s'ha guardat de publicar cap diari, ens consta per las meteixes famíliyas interessadas, qu'es van divertir amb els polissos que buscavan am molt d'afany als qu'ienian ja de temps ben guardats y retinguts a la torre del carrer d'Amalía.

¡Oh talentaró dels nostros ensumadors de delinqüents!

Un amic nostro de la Barceloneta ens ha proporcionat l'original d'una poesia llegida en el Centro Republicà d'aquella barriada, a l'objecte de publicarla, ja qu'es referia als fets de cert reverent y algunas hijas de Maria de l'ostia.

Per la nostra part am molt gust publicariam aquells versos, però tractantse d'assumptos anti-clericals y am *La Fulla* qu'ens està a sobre, no tenim més remey que guardar la publicació de tals poeticas accions per millor temps.

Serveixin aquestas ratllas de satisfacció a l'autor d'aqueli sinapisme mistic.

El governador, segons diuen els diaris locals, va privar una funció teatral qu'una agrupació anarquista pensava donar en el Poble Sec, representant el drama d'Ibsen *Un enemigo del pueblo* y desenrotllant el tema *Art Social* en una conferencia.

No fentse aquesta funció anunciada al Poble Sec, per are si que ben creg salvada la situació.

A conseqüència del nous impostos del fenomenal Gamazo es diu que las companyias de tranvias pensan declarar-se en huelga.

Y doncs, per qu'criavan tant quan ho feyan els cotxeros y conductors en defensa dels seus interessos, si ellas pera defensar els seus pensan acudir també ai meteix procediment?

Lo que faltaria veure és si el govern donarà cargus de cavalleria als huelguistas sent aquets las empresas.

Als cotxos particulars de luxu van l'altro dia declarar-se en huelga, no sortint ni per anar al passeig de Gràcia, per resistirse al pago de la nova contribució que m'els ha posat el gran escurador de butxacas d'espanyols conegut per ministre d'Hisenda.

Y pensar que també són aquestos empedernits propietaris dels que cridan y remugan tant quan els obrers acudeixen a la huelga demanant un petit augment de sou o un rebaix de l'excés d'horas de treball!

Feu resistencia, feu, a pagar els impostos sobre el vostro excés de luxu, y procureu qu'ho carreguin al pa y a las mongetas.

Aixís els poble tindrà més rahó en odiarvos. Y el fareu més revolucionari am las vstras intemperancias.

A Sant Quinti tenen un rector qu'ho entén. Pera fer agafar afició a anar la quitxalla a doctrina, sorteja unas espardeyas pels nous y un mocador entre las noyas que cada diumenge van a l'iglesia a aprendre doctrina.

Seguint aquesta costum, tocaria regalar uns pantalons als que van a missa, una ermilla per confessar, un gec per combregar, una camisa per anar a rosari, uns calsetots pera sentir un sermó y una barretina per anar a las 40 horas.

Y vetaquí que llavors no podria pas negarse que las practicas religiosas darian profit.

Vestint de cap a peus al que las portés a terme.

Aviat la bona societat barcelonina tindrà un llog més ahont anar a recrearse, puix qu'el dia 22 del corrent mes s'inaugurarà el *Fronton Barcelonés*, ó siga el jog de pilota, ahont en postas sobre tal ó qual jugador s'atravesan fortunes que distreuen molt als aficionats y fins n'arruinan algun.

¡Hipòdromos, frontons, paradats! No temeu provocar a la miseria am la publica ostentació de la riquesa?

Un altro argument práctic contra la pena de mort acaba de resultar a la India inglesa.

Dos delinqüents van ser condemnats a l'última pena, y un d'ells, a conseqüència de concorre per part d'ell una circumstancia atenuant en la comissió del delict, va esser indultat de la pena de mort per la reina d'Inglaterra.

Arribada la noticia telegráficamente a la India, aquellas autoritats van tenir per convenient procedir ans que tot a la execució del no indultat, y, agafant un dels dos co-reus, van penjarlo a la forca.

Treuen després a l'altro condemnat, li notifican l'indult y li fan firmar la notificació.

Firma aquest, y... ¡oh sorpresa!... pose el nom y la firma del no indultat, del que segons creyan las autoritats acabava de morir a la forca.

¡Què havia succehit am tot això? Una frioleria. L'escarceller dels presos havia equocat l'individuo, y per equivocació... ¡vaya unas equivocacions!... s'havia penjat a l'un en llog de l'altro.

Are la seriota justícia inglesa no sab qu'fer am tal conflicte, puix si penja al que queda no resulta ningú indultat, y si no el penja resulta complet al revés el real decret d'indult de la gracia sobrana de la Gran Bretanya.

Amb arguments com aquest contra la pena de mort, ó bé es pateix del bolet ó es renuncia per complet a patrocinar tal tort.

XÀRADA

Animal és ma primera, musical és ma segona, igualment que la tercera, y la total nom de dona.

P. Giró y B. de V.

SOLUCIONS

A LAS CABORIAS DEL NÚMERO DERRER

Xarades: O-cra-ta, Ro-ca.

Rombo: C. Got, Gorra, Corneti, Trena, Ala. l.

Geogrific: Per deutes un deutor.

Impremta de L'Avnc, Ronda Universitat, 4, Barcelona

Última hora

Poc després d'entrat aquet número en màquina, qu'és dijous al mati, arriba fins a nosaltros la noticia de que Pallás acaba de ser posat en capella pera procedirse a l'execució del fallo del Consell de Guerra el divendres a las nou del mati.

No tenim, doncs, temps, tenint de sortir aquet número a l'hora ordinaria, de saber fins al final si hi ha indult ó si es compleix la sentència.

Repetint la nostra argumentació de l'article *Consideracions*, sols ens resta dir que desitjariam qu'els abusos de forsa de dalt y de baix no ens portés a tots plegats a un estat de barbarie qu'ens fes recular a l'Edat Mitjana.